

Warszawa, 23 lutego 2010

Profesor Witold Dobrowolski
Kurator Zbiorów Sztuki Starożytnej
Muzeum Narodowego w Warszawie

Program Współpracy Muzeum Narodowego w Warszawie z Muzeum Kerczeńskim
Sprawozdanie za rok 2009

W 2009 roku działania w ramach programu współpracy z Muzeum Kerczeńskim były skoncentrowane na kontynuacji rozpoczętych wcześniej zadań. Ze względu na kryzys finansowy i zmniejszoną dotację celową z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego ograniczono zakres działań do minimum. Odbiło się to przede wszystkim na programie współpracy konserwatorskiej oraz na planach wydawniczych.

W styczniu i lutym trwały prace nad ostateczną redakcją raportu końcowego z wykopalisk w sezonie 2008 na terenie stanowiska Tyritake. Raport ukończono w styczniu, przetłumaczono w lutym i, zgodnie z podpisaną umową, przekazano tłumaczenie wraz z dokumentacją fotograficzną i rysunkową stronie ukraińskiej w formie elektronicznej i drukowanej.

W sierpniu Alfred Twardecki zakończył prace redakcyjne nad 1 tomem greckich stel nagrobnych ze zbiorów Muzeum Kerczeńskiego. Dzięki temu możliwe było wydanie drukiem w listopadzie tomu będącego owocem kilkuletniej pracy ukraińsko-rosyjsko-polskiego zespołu autorów.

Pani Sabina Grzegorzówka kontynuowała przygotowania do publikacji czarek megaryjskich. Rozpoczęto tłumaczenie tekstu na język angielski. Publikacja jest przewidziana w 2010 roku.

Od 23 lipca do 26 sierpnia trwał drugi sezon prac wykopaliskowych Polskiej Misji Archeologicznej "Tiritake" Muzeum Narodowego w Warszawie. Wstępne [sprawozdanie](#) z tych prac zostało udostępnione na stronach internetowych MNW w październiku oraz podczas konferencji prasowej jaka odbyła się 5 października w gmachu muzeum. Najważniejszymi osiągnięciami tegorocznej kampanii jest ostateczna lokalizacja w terenie wykopu XIV oraz rozpoczęcie prac w 3 nowych kwadratach przylegających do owego wykopu. Jego eksplorację prof. Gajdukiewicz przerwał z powodu wybuchu II Wojny Światowej zaś ponowna lokalizacja w terenie pozostawała niepewna z powodu znacznych zmian topograficznych jakie zaszły tu podczas wojny. Z tego powodu nie zdążył doprowadzić badań w tym niezwykle ważnym miejscu do końca. Polska misja będzie w przyszłości kontynuować badania warstw kulturowych nie rozpoznanych przez tego wybitnego rosyjskiego archeologa. Identyfikacja wykopu XIV umożliwiła także wytyczenie nowych kwadratów poza jego granicami, na obszarze jeszcze nie przebadanym. Odsłonięto tam ziemiankę kultury sałtowo-majackiej z czasu panowania Chazarów oraz fragment domu z klatką schodową z III-IV w. po Chr. Tym samym rozpoczęto proces łączenia wykopu XIII z wykopem XXVI eksplorowanym przez prof. Zińko co umożliwi w przyszłości przebadanie centrum miasta od jego wschodniego do zachodniego skraju.

20 sierpnia, w trakcie wykopalisk odbyła się dwudniowa wizytacja prof. Aleksandry Hnatiuk, attache ds. kultury polskiej ambasady w Kijowie. Prof. Hnatiuk wysoko oceniła dotychczasowe osiągnięcia uczestników programu, czemu dała wyraz zarówno podczas spotkania z panią Natalią Gałcenko, dyrektorem Muzeum Kerczeńskiego jak i podczas konferencji prasowej.

W listopadzie ukazała się drukiem pierwsza część wspólnej, polsko-ukraińskiej publikacji katalogu greckich stel nagrobnych z kolekcji Muzeum Kerczeńskiego. W księgarni „E” w Kijowie miała miejsce 20 listopada publiczna prezentacja książki a wieczorem przyjęcie w polskiej ambasadzie w Kijowie. Muzeum Narodowe było reprezentowane na tych uroczystościach przez panią Katarzynę Murawską-

Muthesius, wicedyrektora MNW do spraw naukowych oraz Alfreda Twardeckiego, kierownika programu oraz współautora publikacji. Należy tu podkreślić, że publikacja jest wydana w języku rosyjskim i angielskim. Dzięki temu zespół zabytków tam prezentowany jest po raz pierwszy od ponad 100 lat udostępniony także badaczom nie władającym językiem rosyjskim.

14-20 grudnia – odbyła się wizyta w Warszawie prof. Wiktora Zińko, dyrektora Fundacji "Demetra" oraz dr Eleny Zińko, zastępcy dyrektora d/s naukowych, w czasie której opracowano plan działań na rok 2010.

16 grudnia - w obecności ukraińskich gości odsłonięto w kawiarni MNW wystawę fotografii [Tyritake - miasto na kresach](#) oraz dokonano warszawskiej prezentacji publikacji stel nagrobnych.

Rezultatem prac prowadzonych w ramach projektu były w 2009 roku również wystąpienia jego uczestników na forach publicznych:

Marzec

- referat podczas międzynarodowej konferencji ["The Bosporan Kingdom" zorganizowanej w dniach 23-26 marca w Sadbjerg Manor \(Dania\) przez Danish National Research Foundation's Centre for Black Sea Studies \(Aarhus\) oraz Deutches Archaeologisches Institut](#), A. Twardecki

Kwiecień

- prezentacja multimedialna programu współpracy z muzeum kerczeńskim czasie [dni kultury Ukrainy \(Kraków, 27-28 kwietnia\)](#) połączona z otwarciem wystawy fotograficznej „Krajobrazy Bosporu”

Maj

- prezentacja multimedialna stanowiska archeologicznego Tyritake podczas IV konferencji młodej kadry (A. Twardecki, Instytut Archeologii UW, 7 maja)
- referaty Sabiny Grzegorzówki i Alfreda Twardeckiego podczas 10 międzynarodowej konferencji Bosporan Readings (Kercz, Ukraina)

Wrzesień

- referat podczas [Konferencji Starożytniczej PTH \(Warszawa, 23-25 września, A. Twardecki\)](#)

Alfred Twardecki